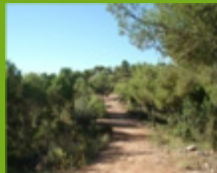

ESPAIS NATURAL

De Tòrrrent

ESPAIS NATURELS
de TORRENT

COORDINACIÓ: Xavier Salas, Enrique Medina

AUTORS: Pablo Calap, Gemma Costa

FOTOGRAFIA: Pablo Calap, Enrique Medina, Rafa Martínez

© Ajuntament de Torrent

Impressió:

ISBN:

Dipòsit legal:

ESPAIS NATURALS de TORRENT

AJUNTAMENT D TORRENT

SUMARI

PRESENTACIÓ	6
ELS ECOSISTEMES DE TORRENT	7-10
MAPA GENERAL DEL TERME	11
ELS ESPAIS NATURALS I LLOCS SINGULARS DE TORRENT	12-51
PARATGE NATURAL DE LA SERRA PERENXISA	12-15
ESPAI NATURAL DEL VEDAT	16-17
BARRANC DE TORRENT	18-19
BARRANC DE L'HORTETA	20-21
BARRANCS DEL GILS I DE LES CANYES	22-23
EL CLOT DE BAILON	24-25
PRESA DE GALLEGU	26-27
PRESA DEL MANYET	28-29
LLOMA DE BIRLET	30-31
LLOMA DE MUNTANYANA	32-33
EL XORRO	34-35
FONT DE LA TEULA	36-37
FONT DE MANYES	38-39
FONT DE SANT LLUÍS	40-41
FONT DEL CLOT DE BAILON	42-43
ARQUETS DE BAIX	44-45
ARQUETS DE DALT	46-47
L'ARQUILLO	48-49
EL PANTÀ	50-51
SENDERISME I ALTRES ACTIVITATS D'INTERÉS	52-53
LOCALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS	54-62
INFORMACIÓ	63

PRESENTACIÓ

L'elaboració d'aquesta guia pretén mostrar la part més verda del nostre municipi, per tant presenta una recopilació dels espais naturals més destacats de Torrent així com dels llocs singulars que hi podem trobar. Són espais plens de vida on es pot gaudir de la tranquil·litat que ens proporciona la natura i desconnectar de la rutina diària del nucli urbà. En definitiva, racons plens d'encant que podem recórrer sense haver d'eixir del nostre terme.

En aquesta guia trobarem en primer lloc una descripció dels ecosistemes més característics de Torrent. A continuació, el mapa general del terme ens ajudarà, amb els plànols del final, a localitzar els espais naturals. La descripció d'aquests serà, per descomptat, el nucli de la guia. Ací trobarem espais tan coneguts com la serra Perenxisa, el Vedat, els nostres barrancs i tots el racons que en formen part o els acompanyen. També presentarem les fonts que tradicionalment han alimentat el nostre sistema hidric i els enginyers que els nostres avantpassats van construir per tal d'aprofitar-lo.

Per a concloure, recordarem algunes de les activitats de què podem gaudir a la nostra ciutat.

ELS ECOSISTEMES DE TORRENT

Els ecosistemes són els sistemes naturals formats per un medi físic i les característiques ambientals i els organismes que habiten en eixe lloc. A causa, tant de la seua geografia com de les activitats que l'home hi ha desenvolupat al llarg del temps, al nostre terme podem trobar tres ecosistemes principals:

Ecosistema de
muntanya

Ecosistema de barranc

Ecosistema agrícola

ECOSISTEMA DE MUNTANYA

El clima mediterrani, amb estacionalitat marcada i període de sequera estival és el responsable de la presència d'espècies vegetals adaptades a suportar aquestes condicions. En aquest tipus d'ecosistemes la vegetació està constituïda pel pi, el margalló, la carrasca o el coscoll, els quals formen la garriga mediterrània, i espècies d'arbusts com ara el llentiscle, el romer o l'estepa.

ECOSISTEMA DE BARRANC

Es caracteritza per la presència de cursos temporals d'aigua i humitat elevada, la qual cosa provoca el desenvolupament d'una vegetació pròpia capaç de suportar les revingudes, sobreviure a entollaments prolongats i suportar les dures condicions de l'estiu; són espècies com el baladre, l'esbarzer, la murta o les canyes.

ECOSISTEMA AGRÍCOLA

En aquest ecosistema tenim dues zones clarament diferenciades a Torrent.

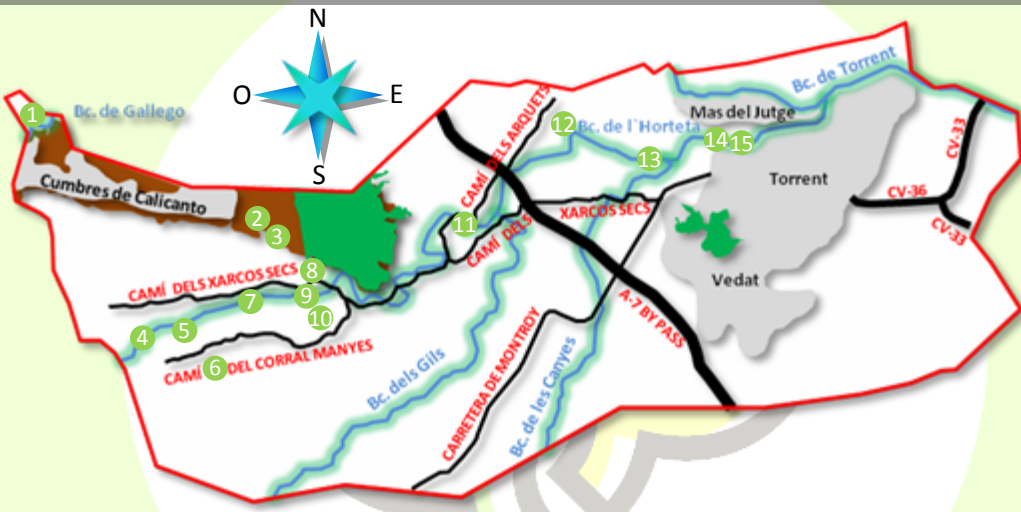
A l'oest del terme trobem el secà, mentre que a l'est tenim les terres de regadiu: meta del recorregut que feia l'aigua a través dels barrancs. La zona de secà destaca pel "paisatge àrid" que mostra i per cultius com la vinya, l'olivera o la figuera. El regadiu es troba lligat a un sistema de reg que proporcione aigua a la terra per a afavorir el desenvolupament òptim dels cultius; aquestes terres es dediquen generalment a les fruites i hortalisses.

MAPA GENERAL DEL TERME

espais naturals de torrent

Paratge natural de la serra Perenxisa

Espai natural del Vedat

1: Presa de Gallego	9: Presa del Manyet
2: Avenc del Bc. de Calderón	10: Lloma de Birlet
3: Penya Roja	11: Arquets de Baix
4: Font de la Teula	12: Font de Sant Lluís
5: Lloma de Muntanyana	13: Pantà de Torrent
6: Font de Manyes	14: Arquillo
7: El Clot de Bailon	15: Camí del Xorro
8: Arquets de Dalt	

EL PARATGE NATURAL DE LA SERRA PERENXISA

Aquesta alineació muntanyenca s'estén d'est a oest, uns 10 km entre els termes de Xiva, Godella i Torrent. Està constituïda per una cadena de turons d'escassa elevació i de formes arrodonides i presenta una xarxa important de barrancs que en època de pluges discorren vessant avall.

La serra Perenxisa ha sigut un espai poblat des d'èpoques antigues. Vestigis ibers, romans i àrabs han precedit l'actual situació de poblament i utilització del sòl i dels recursos naturals. La presència actual d'aquests vestigis ens transmet la necessitat de conservar-los per a les futures generacions.

Una estreta pista forestal coneguda com el Camí de la Serra, era per on pujaven els granerers de Torrent a buscar les palmes dels margallons, les quals després de passar per un procés artesanal de transformació eren convertides en graneres.

La serra Perenxisa apareix com un ecosistema de muntanya de transició entre els sistemes costaners i els enclavaments muntanyencs de l'interior de la província.

Es tracta d'un entorn natural que ens convida a gaudir d'un paratge amb vegetació constituïda fonamentalment per matoll arbustiu i un estrat de pi blanc combinats amb grups de carrasques, garroferes i oliveres; la fauna és pròpia de les formacions de pineda: mamífers com la rabosa, el porc senglar o les rates penades i una representació important d'aus mediterrànies, com són el carboner, la cadenera o el xoriguer.

S'hi pot practicar senderisme ja que la senda PR-CV 162 ens fa un recorregut que ens permet gaudir dels diferents ambients de la serra, veure punts interessants i descobrir la vegetació i fauna abans esmentades.

AVENC DEL BARRANC DE CALDERÓN

Es tracta d'un afonament del sostre d'una cavitat calcària de la serra Perenxisa. Hi ha tres pous escalonats des de la boca d'entrada fins al fons, recorre aproximadament un total de 60 metres. S'ha format per la filtració d'aigües fluvials en roca calcària i podrem trobar-lo a la cara sud de la serra, en el marge de l'esquerra del barranc de Calderón.

PENYA ROJA

Aquesta zona penyalosa talla el vessant de la serra i crea un replec arrecerat on nidifiquen algunes aus.

La zona està habilitada per a la pràctica de l'escalada, amb diverses vies obertes.

L'ESPAI NATURAL DEL VEDAT

La muntanya del Vedat és l'elevació del terme de Torrent més pròxima al mar i al nucli urbà, representa una superfície pròxima a les 49 ha i arriba com a cotes màximes als 143 m en el Balcó del Vedat i als 132 en la Torreta.

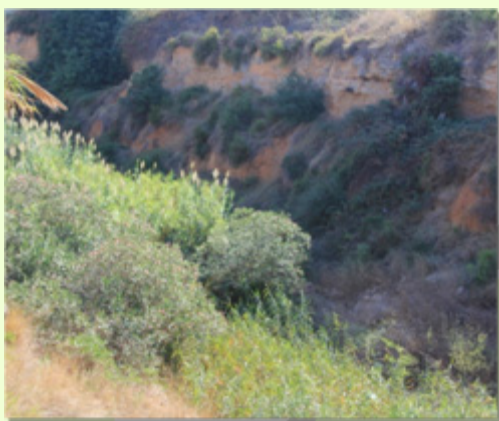
La vegetació de la muntanya del Vedat, respon al bosc mediterrani, que constitueix la vegetació potencial de la zona per les condicions climàtiques, la proximitat al mar, la composició dels sòls i el règim de precipitacions. Aquesta vegetació ha desaparegut quasi totalment de la zona d'actuació, i ha estat substituïda per l'estrat arbore de pins blancs i el matoll.

No obstant això, té un alt valor paisatgístic per l'excel·lent conservació dels seus boscos, en els quals trobem arbres de gran port mesclats amb un estrat arbustiu molt variat. Hi ha presència de fauna diversa, on destaca, perquè té una importància especial, la representació de l'avifauna.

EL BARRANC DE TORRENT

El barranc de Torrent naix a uns 830 m d'altura a la serra Cabrera de Bunyol i rep diversos noms relacionats amb els termes municipal per on passa: rambla del Gallo al seu naixement, barranc de Xiva, de Xest, rambla de Poyo, barranc de Torrent, de Massanassa i de Catarroja, últims pobles abans de desembocar en l'Albufera. De tots aquests topònims, el més conegut és el de barranc de Torrent. El barranc entra al nostre terme per la part nord, on s'uneix amb el barranc de abans de continuar camí cap a l'Albufera al llarg de més de 24 quilòmetres per l'interior de l'Horta Sud.

El barranc de Torrent ha sigut un element fonamental en la configuració històrica de les xarxes de reg de l'Horta Sud. Aquest element geogràfic delimita comunitats i unitats de reg i força a salvar el desnivell topogràfic mitjançant diferents enginyers hidràulics. A més d'aprofitar l'aigua del barranc per als regadius, en altre temps inclús s'arribaren a obrir en el llit parcel·les xicotetes per aprofitar una terra d'apreciable qualitat gràcies a la humitat i als sediments.

EL BARRANC DE L'HORTETA

El barranc de l'Horteta és el més rellevant des d'un punt de vista hidrològic i com a element formador del paisatge. El barranc naix a uns 320m d'altitud sobre el nivell del mar, en el coll de Calauet (Torís), i la gent del camp li dóna diferents noms. En la capçalera és conegut com la canyada d'Alonso o de Cabeces, però posteriorment passa a anomenar-se barranc de Cortitxelles. Finalment conflueix amb el barranc de la Bota, punt a partir del qual ja és conegut com barranc de l'Horteta.

Ja dins del terme de Torrent, arreplega les aigües del barranc de la Bota i de nombrosos barranquets i séquies que drenen el vessant sud de la serra Perenxisa. Abans d'unir-se finalment al barranc de Torrent conflueix amb el barranc del Gils i després amb el barranc de les Canyes.

És important visitar el tram de barranc comprés entre la font de la Teula i el corral del Manyet, que l'any 2006 fou declarat microreserva de fauna per la Conselleria de Territori.

ELS BARRANCS DEL GILS I DE LES CANYES

El barranc de l'Horteta rep per la vora sud, primer el barranc dels Gils i posteriorment el barranc de les Canyes.

A la vora dels barrancs podrem observar la vegetació tan característica d'aquest ecosistema. Hi trobarem alberedes, i omedes, acompanyades per arbusts que, de vegades, arriben a tindre grandàries considerables: l'esbarzer, el roser silvestre i el fenoll, sempre acompanyats del baladre i de la murta.

EL CLOT DE BAILON

Aquest clot del barranc de l'Horteta és un dels paratges de major riquesa mediambiental de Torrent .

El seu entorn resulta un ecosistema idoni per a certes espècies vegetals de ribera; i animals com el petxinot.

En altre temps va ser una presa important atés el cabal que acumulava, i formava part de l'antic sistema de reg. A més de servir per a regar les terres, els veïns hi podien gaudir d'un bany refrescant.

Un lloc per a descobrir la vegetació aquàtica i de ribera que habita en la zona, així com la fauna característica.

LA PRESA DE GALLEGO

Es tracta d'una estructura de sis metres d'alçària per 15 de llarg que reté les aigües que circulen pel barranc de Gallego. Propicia un salt d'aigua que alimenta un toll i dóna vida a una zona amb flora i fauna pròpia dels barrancs.

El creixement demogràfic de les poblacions de l'Horta de València en el segle XVIII va conduir a la necessitat d'ampliar l'espai destinat al cultiu. Per tal de tindre accés a nous recursos hidràulics es va construir aquesta presa

Ací es pot gaudir d'un entorn ambiental excepcional, on la vegetació de ribera del barranc de Gallego amb les aigües embassades del pantà, donen lloc a un bell paisatge humit situat a l'extrem oest del nostre terme.

LA PRESA DEL MANYET

Aquesta presa va ser construïda per a elevar el nivell de l'aigua del barranc de l'Horteta i augmentar el cabal de la séquia que facilitava el reg de les zones agrícoles.

Una vegada més, és una oportunitat per a poder contemplar la vegetació característica dels barrancs. Ací principalment creixen el baladre i les canyes.

LA LLOMA DE BIRLET

La llima de Birlet és una elevació del terreny de poca alçària, on es van trobar enclavaments arqueològics.

La vegetació és pròpia de la muntanya mediterrània, però la zona es troba molt transformada a causa de la construcció de vivendes.

Des del cim de la llima podrem gaudir d'unes vistes excepcionals del nostre terme

LA LLOMA DE MUNTANYANA

Aquest tossal conté una massa important de pins situats a tocar del barranc. Hi ha una font amb el mateix nom que aboca al barranc de Cortitxelles.

EL CAMÍ DEL XORRO

El camí del Xorro o camí del Pantà va paral·lel al barranc de l'Horteta, pel que hui és el carrer de Sant Lluís Bertran, fins a travessar eixe barranc i acabar en el Pantà.

Fins a la dècada dels seixanta, tingué un ús social per part dels torrentins i de la població dels voltants, ja que s'utilitzava els dies de festa i els d'estiu per a desplaçar-se a les zones d'entreteniment que hi havia en aquella època, com la bassa del Duro o la piscina del Pantà.

LA FONT DE LA TEULA

Aquest naixement d'aigua aboca al barranc de Cortitxelles. Crea un hàbitat on el predomini de les canyes afavoreix la protecció d'algunes espècies pròpies d'aquest entorn.

És part essencial de la microreserva de fauna declarada en el barranc de l'Horteta, per tant és una visita quasi obligada per a conèixer un espai natural amb espècies característiques de l'ecosistema de barranc.

LA FONT DE MANYES

Eixida xicoteta i contínua d'aigua entre la vegetació que contribueix al manteniment de l'aqüífer i com a reserva d'aigua de la fauna del lloc.

Hi ha una zona d'esplai per a poder gaudir d'un dia en la natura.

LA FONT DE SANT LLUÍS

Es tracta d'un ullal d'aigua que es troba prop de la confluència del barranc de Saurí amb el barranc de l'Horteta.

Es diu que el nom es deu al fet que va ser sant Lluís Bertran en una visita a l'alqueria del Mas del Jutge qui va fer el miracle de fer brollar aigua de la font.

Cal destacar l'omeda que rodeja la font ja que crea un lloc ple d'ombra propici per a descansar-hi.

És una zona acabada d'habilitar, que s'ha recuperat juntament amb l'entorn i hi ha bancs i taules per a l'oci i el temps lliure en un espai singular situat prop del centre urbà.

LA FONT DEL CLOT DE BAILON

Prop del Clot de Bailon es troba la font del Clot de Bailon; un broll d'aigua fresca que fa poc es va recuperar ja que es trobava abandonada i tenia un accés difícil. Podem arribar-hi des del mateix Clot.

ELS ARQUETS DE BAIX

Els Arquets de Baix és l'aqüeducte més conegut del terme de Torrent, sobretot perquè va estar en ús fins la dècada dels setanta. Forma part d'un sistema de canalitzacions, utilitzat per a conduir l'aigua des del naixement fins a les terres de regadiu del Mas del Jutge.

L'aigua sobrant del reg de l'Horteta travessava el barranc i anava per la Sequieta del Camp, que s'allunyava del llit fins a arribar als Arquets. Pels Arquets de Baix l'aigua tornava a travessar el barranc i arribava al Mas del Jutge.

Cal destacar-hi que es troba molt ben encastat en ambdós extrems del talús de terra, els seus arcs rebaixats i la sèquia xicoteta que el corona.

Els Arquets de Baix són un dels patrimonis més significatius del nostre municipi i que mereix una visita per tal de conèixer de prop aquest tipus de construccions i gaudir de l'entorn en què es troba.

ELS ARQUETS DE DALT

Els Arquets de Dalt són un tram antic d'un aqüeducte de tres arcs, del qual només se'n conserva un; fet de pedra amb morter de calç i argila.

En terres del terme de Torrent, hi hagué un sistema de reg tradicional conegut com de l'Horteta, abastit per les aigües que naixen al barranc de l'Horteta. Els Arquets formaven part d'aquest sistema de reg i tenien la funció de salvar el desnivell en el camí de Xarcos Secs, per a permetre el reg d'alguns camps situats als peus de la serra Perenxisa.

A la part superior encara es pot veure el conducte per on passava l'aigua.

És una oportunitat per a conèixer restes d'una construcció romana en el terme municipal i fer-se una idea de l'enginy que feien servir per a poder aprofitar l'aigua del barranc.

L'ARQUILLO

A la vora del barranc de l'Horteta, ja prop del nucli urbà, trobem una altra de les construccions clàssiques del nostre sistema hidràulic.

L'Arquillo és un aqüeducte amb un sol ullal que hui en dia pot ser utilitzat com a pont per a salvar el desnivell del terreny.

EL PANTÀ

El Pantà de Torrent és un assut per a emmagatzemar i canalitzar les aigües del barranc de l'Horteta destinades al reg dels cultius.

L'estructura principal de la presa es compon d'un front de grans carreus emparellats de forma que travats o encaixats suporten la força del curs fluvial i les revingudes freqüents. Ocupa tota l'amplària de la conca i desvia el curs d'aigua cap a un dels extrems, on se situa el drenatge a través d'una caseta de comportes i des d'aquestes a la séquia Major.

A pesar del deficient estat de conservació, l'obra i la vegetació que l'envolten formen un entorn d'un cert valor ambiental i paisatgístic. Prop de l'embassament també està el túnel del pantà, un túnel artificial catalogat per la Federació Valenciana d'Espeleologia que pot ser d'interés per als aficionats a aquesta activitat.

SENDERISME I ALTRES ACTIVITATS D'INTERÉS

XARXA DE SENDERS

Torrent disposa d'una àmplia xarxa de senders de gran valor històric i mediambiental, tant per a anar-hi a peu com per a anar-hi amb bicicleta. Algunes d'aquestes rutes estan prop o inclús dins dels espais naturals que hem vist i són idònies per a excursionistes o per a qualsevol que vulga passar un dia en contacte amb la natura. A la secció de medi ambient de la pàgina web de l'ajuntament disposeu d'una excel·lent guia on es descriuen perfectament cadascun dels senders.

MES DEL MEDI AMBIENT

Al llarg del mes de novembre es porten a terme diverses activitats: xarrades, exposicions, itineraris ambientals, tallers, etc. En els centres escolars hi ha una programació específica de tallers. Pots trobar més informació a la secció de medi ambient de la pàgina web de l'ajuntament.

SETMANA DE L'ARBRE

Amb motiu de la celebració del Dia de l'Arbre (pels volts del 31 de gener) s'organitzen tasques de reforestació en determinades zones del terme municipal (el Vedat i Serra Perenxisa) amb plantes oferides gratuïtament per la Conselleria de Medi Ambient i l'Ajuntament. Pots trobar més informació a la secció de medi ambient de la pàgina web de l'ajuntament.

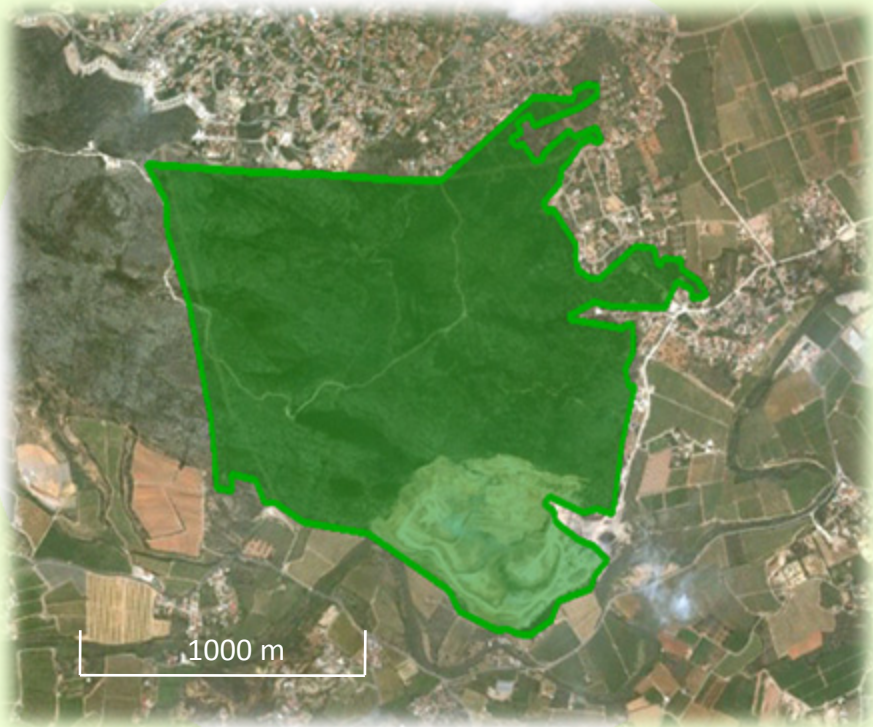
ALTRES ESPAIS PER AL TEMPS LLIURE

Els ciutadans de Torrent també poden trobar altres espais adequadament preparats per a gaudir de la natura amb la família o els amics o senzillament per a relaxar-se. Alguns d'aquets espais que ens ofereix el nostre terme són:

- Àrea recreativa la Canyada del Conill
- Àrea recreativa la Marxadella
- Àrea d'esplai el Balcó
- Àrea d'esplai la Canyada del Llop
- Àrea d'esplai la Muntanyeta de Cabrera
- L'Hort de Trénor

PARATGE NATURAL DE LA SERRA PERENXISA

55

EL CLOT DE BAILON

LA PRESA DE GALLEGO

LA PRESA DEL MANYET

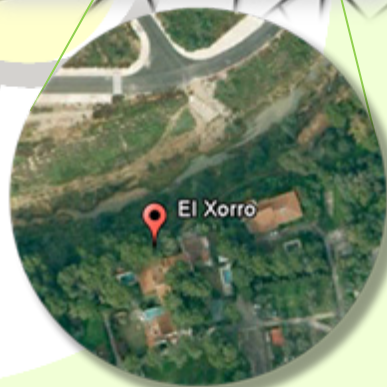
LA LLOMA DE BIRLET

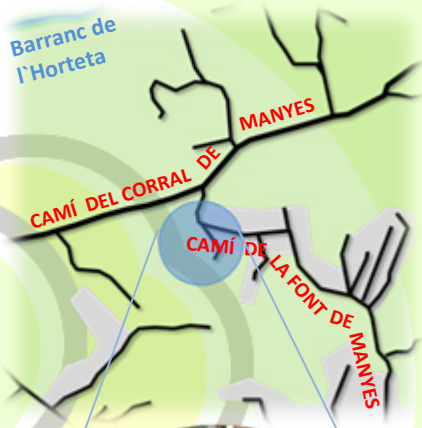
LA LLOMA DE MUNTANYANA

CAMÍ DEL XORRO

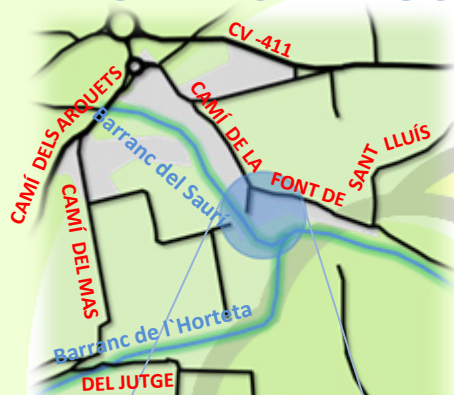
LA FONT DE LA TEULA

LA FONT DE MANYES

LA FONT DE SANT LLUÍS LA FONT DEL CLOT DE BAILON

ELS ARQUETES DE BAIX

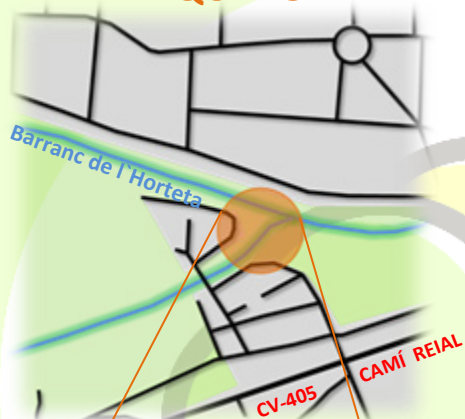

ELS ARQUETS DE DALT

L'ARQUILLO

EL PANTÀ

INFORMACIÓ

AJUNTAMENT DE TORRENT

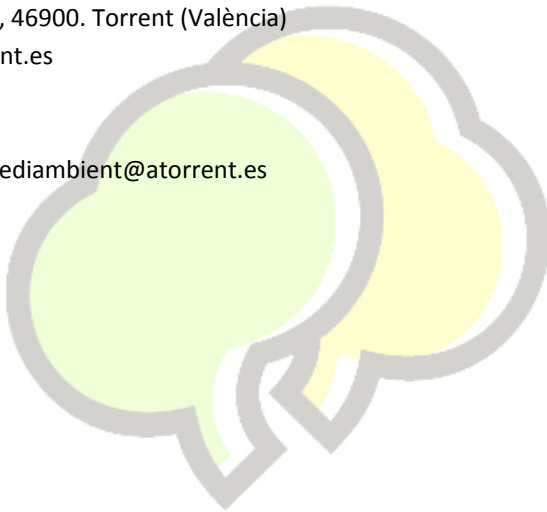
C/Ramón y Cajal núm. 1, 46900. Torrent (València)

Adreça web: www.torrent.es

Tel.: 96 111 11 11

Fax: 96 159 98 10

e-mail medi ambient: mediambient@atorrent.es

AJUNTAMENT D TORRENT